

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ
·НЕОФИТ РИЛСКИ·
БЛАГОЕВГРАД

ФАКУЛТЕТ ПО ПЕДАГОГИКА
КАТЕДРА „ПЕДАГОГИКА“

КОНСПЕКТ

за държавен изпит на студентите от специалност
„Педагогика и образователен мениджмънт“ – ОКС „БАКАЛАВЪР“

1. **Теорията на мениджмънта като основа за организация и управление** на образователните институции - основни понятия, обект и предмет, цели и задачи, значение на теорията за практиката.
2. **Съвременно разбиране за образователна система** – понятие за образователно пространство, образователна среда, училищна среда и система за образование, формалното и неформално образование като компоненти на образователната система.
3. **Образователно законодателство в България (1878 до наши дни)** – представяне и анализ на основни закони довели до реформа.
4. **Образователна политика на българската държава** - същност, видове, основни характеристики. Българска образователна система – история и съвременно състояние.
5. **Модели на управление на образователната система като цяло и отделните институции** - организационна и управленска структура, принципи при изграждане на организационната структура на образованието, централизирано и децентрализирано управление, държавни и регионални структури, училищни управленски структури, училищна политика.
6. **Мениджмънт на образователното съдържание и учебната документация.** Видове учебни планове – рамков, типов, училищен, индивидуален. Процедури за разработване и одобряване на учебна документация. Тенденции за усъвършенстване на учебната документация и процедурите за оценяване на учебните постижения.

7. **Тенденции и структурни механизми на ЕС за развитие на европейското образователно пространство.** Европейска референтна рамка. Международна стандартна класификация за структурите на образование в Европейския съюз.
8. **Организация и управление на структури за учене през целия живот** – възникване и развитие на идеята за учене през целия живот. Национална квалификационна рамка и нива за базисно образование, професионална подготовка и продължаващо образование в училища, колежи, центрове за професионално обучение и висши училища.
9. **Мениджмънт, управление и лидерство** – основни понятия, видове стилове, техники на реализация на управленски стилове. Ръководителят на образователната институция като мениджър и като лидер. Критерии за ефективна управленска дейност.
10. **Функции на управлението.** Директорът като мениджър. Участие на общността в управлението. Педагогически съвет и Обществен съвет. Управление на екипи в образователната институция.
11. **Целодневна организация на учебния процес** – нормативни документи, същност и значение, варианти на целодневната организация, дейности по интереси и дейности по организиран отход и спорт в училище. Самоподготовката в училище – функции, структура на занятието за самоподготовка, методи и форми на обучение и възпитание, тенденции на развитие на възпитателната дейност в училище.
12. **Мениджмънт на класа като учебна среда** – понятие за мениджмънт на класа, управленско-организационен, управленско-технологичен и управленско-хигиенен аспект.
13. **Учителят и класният ръководител като мениджъри на класа** – мениджърски функции, стилове на управление.
14. **Същност, специфика и значение на консултирането в образованието** – базисни консултативни умения, консултативен процес – логика и структуриране, области на училищното консултиране.
15. **Консултативни подходи** в дейността на педагогическия съветник – видове подходи, функции на педагогическия съветник като специалист по училищно консултиране, направления на консултативната работа на учителите с родителите. Семейно консултиране и медиация.
16. **Основни подходи за демократизация на образователната среда** – същност на демокрацията в образованието, основни изисквания за

демократизацията на училищната среда, направления на работа на педагогическия съветник и класните ръководители, същност, значение и методи на реализация на екипността, ученическото самоуправление, преговорите, посредничеството.

17. Характеристики и направления в съвременното възпитание – същност, принципи, съвременни методи и форми на възпитание; работа на педагогическите съветници и класните ръководители.

18. Кариерно развитие на учителите – форми на квалификация и преквалификация, развитие на кариерата, фактори за мотивация и самоусъвършенствуване, управление на методически обединения. Разработване и поддържане на професионално портфолио. Атестиране на педагогическите специалисти.

19. Иновационен мениджмънт в образованието - видове стратегии в образованието, иновации и стратегическо планиране, видове иновации, етапи на промяната в образователните институции, роля на директора и управляващия екип за управление на промяната и съпротивата срещу нея.

20. Разработване и управление на образователни проекти. Иновативни училищни проекти.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Балкански П., Вацов Св., (2010) Изследване на управлението в образованието, УИ „Епископ Константин Преславски“, Шумен
2. Балкански, П. (2001) Училищен мениджмънт. Книга втора. Практика, Изд. Ласка, София
3. Балкански, П. (2001) Училищен мениджмънт. Книга първа. Теория, Изд. Ласка, София
4. Балкански, П. Образователният мениджмънт като относително самостоятелно професионално направление. В сб. Seventh International Scientific Conference „Education, Science, Innovations“, Изд. на ЕПУ, Перник, 2018, стр. 360-372
5. Балкански, П. (2007) Педагогиката и образователният мениджмънт – общото и особеното. В сб. Педагогическото образование в България. Състояние и тенденции. УИ „Н. Рилски“, Благоевград
6. Балкански, П., Й. Колев, В. Георгиева, М. Шехова, (2006) Управление на училището: история, теория и перспективи, УИ „Н. Рилски“, Благоевград

7. Георгиева В, (2013) Мениджмънт на промяната в образованието, Изд. БОН, Благоевград
8. Георгиева, В. (2009) Метатехнологии за мениджмънт на качеството на образованието, Просвета АД, София
9. Георгиева, В., Св. Николаева, (2001) Образователен мениджмънт, Организация и управление на образователни дейности, институции и проекти, Аскони издат, София
10. Гюрова В, (2013) Образователен мениджмънт, Екс-прес, Габрово
11. Гюрова В, В. Георгиева, В. Божилова, Б. Кривирадева, (2009) Въпроси на образователния мениджмънт, Екс-прес, Габрово
12. Димитрова, Д., (2003) Разработване и управление на проекти, практическо ръководство, Благоевград
13. Иванов, С. (2013) Теория и практика на психологическото консултиране в образованието. УИ „Св. Климент Охридски“, София
14. Кузовлев, В., Е. Герасимова, А. Овчинникова, Л. Цветанова-Чурукова, Тр. Попков и др. (2010; 2011) Педагогика, Елец: Университетско издателство „Н. Рилски“; Издателство на Елецкия държавен университет „И. А. Бунин“, Благоевград
15. Маджирова, К., В. Мирчева, Р. Питекова и др. (2002) Директорът на училището и ефективния мениджмънт. София
16. Михова, М. (2009) Управлението на училищното образование в контекста на децентрализацията – *Педагогика*, № 9-10,
17. Михова, М. (2010) Децентрализация на училищното образование в страните от европейския съюз. В: Научна конференция с международно участие 25. години Педагогически факултет на ВТУ. Изд. Фабер, Велико Търново, стр. 85-89
18. Михова, М., (2011) Управление на училищното образование: тенденции и системи, Изд. АСТАРТА, Пловдив
19. Първанова Й., (2015) Съвременното училище между децентрализацията, конкуренцията и автономията, Изд. Колбис, София
20. Радев, Пл. (2008) Основи на вътрешния училищен мениджмънт, УИ „П. Хилендарски“, Пловдив.
21. Тодорина, Д. (2005) Мениджмънт на класа, УИ „Н. Рилски“, Благоевград
22. Тодорина, Д., Кр. Марулевска, (2010) Педевтология, УИ „Н. Рилски“, Благоевград
23. Тоцева, Я. (2015) Управление на комуникациите в образованието. Изд. „Фабер“, Велико Търново

24. Тоцева, Я. (2016) Иновациите в новия закон за предучилищното и училищното образование. В сб. Sixth International Scientific Conference "Education, Science, Innovations", Изд. на ЕПУ, Перник, стр. 216-230
25. Тоцева, Я. (2018) Образователни политики и иновации в българското училище. В: Годишник на Висше училище по мениджмънт. Том XI. XIV Международна научна конференция „Съвременната наука, бизнесът и образованието“, Добрич, 2018, стр. 8-23
26. Тоцева, Я. (2018) Професионалното портфолио на педагогическите специалисти – иновация с много въпросителни. В сб.: Seventh International Scientific Conference "Education, Science, Innovations", Изд. на ЕПУ, Перник, стр. 333-345
27. Тоцева, Я., П. Кожухарова. (2008) Разработване и управление на образователни проекти. „Сиела софт енд пबблишинг“, София
28. Филипова, Н. (2005) Училищно законодателство, УИ „Н. Рилски“, Благоевград
29. Цветанова-Чурукова, Л., Н. Кръстева, Бл. Джорова, В. Караганова, Д. Кузманова и др. (2015) Педагогика на девиантността, УИ „Н. Рилски“, Благоевград.
30. Цоков, Г., (2011) Образователни политики по отношение на училищното образование, УИ „Паисий Хилендарски“, Пловдив
31. Шехова-Канелова, М., (2011) Автономия и организационно развитие на училището, С.
32. Шехова-Канелова, М., (2019) Влияние на училищното ръководство за промяната и управлението на организационната култура на училището, Авангард Прима, София
33. Шехова-Канелова, М., (2019) Диагностициране и управлението на организационната култура на училището, Авангард Прима, София
34. Totseva, Y. (2014) The Education Reforms, Public Discussions and Social Change in Bulgaria – *Cross-cultural Studies and Environmental Communication*, Volume 1, Issue 1, pp. 124-134

Нормативни документи:

1. Закон за предучилищното и училищно образование, Обн. - ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г.; изм. и доп., бр. 98 от 09.12.2016 г. с ЗИД на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и ЗАКОН за държавния бюджет на Република България за 2017 г., като измененията от ЗАКОН за държавния бюджет на Република България за 2017 г. влизат в сила от 01.01.2017 г.; изм., бр. 105 от 30.12.2016 г., в сила от 01.01.2017 г.; изм., бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г.; изм. и доп., бр. 99 от

- 12.12.2017 г., в сила от 01.01.2018 г.; изм., бр. 24 от 16.03.2018 г., в сила от 23.05.2018 г.; изм. и доп., бр. 92 от 06.11.2018 г.; изм., бр. 108 от 29.12.2018 г., в сила от 01.01.2019 г.
2. НАРЕДБА № 15 от 22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти. Издадена от министъра на образованието и науката, обн., ДВ, бр. 61 от 2.08.2019 г., в сила от 2.08.2019 г.
  3. НАРЕДБА № 8 от 11.08.2016г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование. Издадена от министъра на образованието и науката, обн., ДВ, бр. 66 от 23.08.2016г., в сила от 23.08.2016г., изм. и доп., бр.75 от 15.09.2017 г., в сила от 15.09.2017 г., бр. 50 от 15.06.2018 г., в сила от 15.06.2018 г., бр. 42 от 28.05.2019 г., в сила от 28.05.2019 г., бр. 74 от 20.09.2019 г., в сила от 20.09.2019г.
  4. НАРЕДБА № 10 от 01.09.2016 г. за организация на дейностите в училищното образование. Издадена от министъра на образованието и науката. Обн. - ДВ, бр. 73 от 16.09.2016 г., в сила от 01.09.2016г.; изм. и доп., бр. 12 от 03.02.2017г., в сила от 03.02.2017 г.; изм. и доп., бр. 46 от 09.06.2017 г., в сила от 09.06.2017 г.; изм. и доп., бр. 77 от 26.09.2017 г. ; изм. и доп., бр. 48 от 08.06.2018 г., в сила от 08.06.2018 г.; изм. и доп., бр. 82 от 05.10.2018 г.; изм. и доп., бр. 32 от 16.04.2019 г.; изм. и доп., бр. 72 от 13.09.2019г.
  5. НАРЕДБА № 9 от 19.08.2016 г. за институциите в системата на предучилищното и училищното образование. Издадена от министъра на образованието и науката. Обн. - ДВ, бр. 68 от 30.08.2016 г., в сила от 30.08.2016 г.; изм., бр. 12 от 03.02.2017 г., в сила от 03.02.2017 г.; изм. и доп., бр. 78 от 29.09.2017 г., в сила от 29.09.2017 г.; изм. и доп., бр. 7 от 22.01.2019 г.
  6. НАРЕДБА за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование Обн. - ДВ, бр. 81 от 10.10.2017 г.; изм. и доп., бр. 31 от 10.04.2018 г., в сила от 01.01.2018 г.; изм. и доп. - ДВ, бр. 105 от 18.12.2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; изм. и доп. - ДВ, бр. 36 от 03.05.2019 г. Приета с ПМС № 219 от 05.10.2017г.
  7. НАРЕДБА № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование. Издадена от министъра на образованието и науката. Обн. - ДВ, бр. 46 от 17.06.2016 г., в сила от 01.08.2016 г.; изм. и доп., бр. 72 от 31.08.2018 г., в сила от 31.08.2018 г.
  8. НАРЕДБА № 4 от 30.11.2015 г. за учебния план. Издадена от Министерството на образованието и науката. Обн. ДВ. бр.94 от 4 Декември 2015г., в сила от 04.12.2015г.
  9. НАРЕДБА № 5 от 2015 г. за общообразователната подготовка. Обн., ДВ, бр. 95 от 2015 г.; изм. и доп. бр. 80 от 2018 г., изм. бр. 71 от 10.09.2019 г. в сила от 10.09.2019 г.

2019/2020

Катедра „Педагогика“